

Fyzika

ročník	TÉMA	VÝSTUP žák:	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA POZNÁMKY
G1-G3	Práce s laboratorní technikou	<ul style="list-style-type: none"> žák vybere a prakticky používá vhodné pracovní postupy, přístroje a měřicí techniku pro konání pozorování, měření a experimentů 	<ul style="list-style-type: none"> základní laboratorní postupy a metody protokol o experimentu základní laboratorní přístroje, zařízení a pomůcky základy první pomoci při úrazu v laboratoři 	
G1	1.1 Vlastnosti látek	<ul style="list-style-type: none"> žák předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty 	<ul style="list-style-type: none"> pevné látky a jejich vlastnosti kapaliny a jejich vlastnosti plyny a jejich vlastnosti změny skupenství látek 	
	1.2 Magnetismus	<ul style="list-style-type: none"> žák využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní 	<ul style="list-style-type: none"> magnetická síla, magnety, působení magnetu na různé látky, póly magnetu, dělení magnetu cívka magnetické pole, magnetické indukční čáry magnetické pole Země, kompas 	Z – magnetické pole Země Z – orientace podle kompasu
	1.3 Fyzikální veličiny	<ul style="list-style-type: none"> žák změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa žák využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů 	<ul style="list-style-type: none"> soustava SI, předpony délka, objem, hmotnost, hustota, teplota, čas a síla – značky a jednotky, převody jednotek, měření veličin teplotní roztažnost pevných látek, kapalina plynů 	
	1.4 Gravitace	<ul style="list-style-type: none"> žák určí v konkrétní (jednoduché) situaci druhy sil působící na těleso 	<ul style="list-style-type: none"> gravitační síla, svislý a vodorovný směr gravitační síla Země a jiných těles gravitační pole vzájemné působení těles 	

	1.5 Struktura látek	<ul style="list-style-type: none"> žák uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí 	<ul style="list-style-type: none"> částicová struktura látek, vysvětlení, historie Brownův pohyb, difúze pohyb částic stlačitelnost kapalin a plynů atomy a molekuly struktura atomu, směsi a sloučeniny silové působení mezi částicemi 	CH – atomární struktura látek PT – 3.10 – klíčové mezníky evropské historie
	1.6 Základní elektrické jevy	<ul style="list-style-type: none"> žák sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu 	<ul style="list-style-type: none"> elektrická síla, elektrický náboj elektrování těles, přitahování a odpuzování nabitých těles, elektroskop elektrické pole elektrický obvod, schéma elektrického obvodu elektrické spotřebiče a bezpečné zacházení s nimi 	
	1.7 Základy akustiky	<ul style="list-style-type: none"> žák rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku žák posoudí možnost zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> vznik zvuku, odlišnost různých zvuků výška tónu, hlasitost zvuku šíření zvuku různými látkami rychlost zvuku 	HV – princip hudebních nástrojů Bi – lidské ucho
G2	2.1 Mechanika pevných těles	<ul style="list-style-type: none"> žák rozhodne jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu žák využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu tělesa žák měří velikost působící síly žák určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikost, směry a výslednice žák využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídaní změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích žák aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly 	<ul style="list-style-type: none"> rovnoměrný pohyb dráha, rychlost, čas – označení, jednotky, výpočet nerovnoměrný pohyb, graf dráhy, průměrná rychlost síly, velikost a směr, znázornění sil, skládání sil tření, třecí síla deformace, tlak, jednotky tlaku, tlaková síla Newtonovy pohybové zákony páka – rovnoramenná, nerovnoramenná, moment síly těžiště a stabilita 	Bi – biomechanika lidského těla

		při řešení praktických problémů		
	2.2 Mechanika tekutin	<ul style="list-style-type: none"> žák využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů žák předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní 	<ul style="list-style-type: none"> hustota hydrostatický tlak, hydrostatické paradox, spojené nádoby atmosférický tlak tlak vnějších sil, tlaková síla, Pascalův zákon, hydraulický lis vztlaková síla, Archimédův zákon 	<p>Bi – krevní oběh, tlak krve</p> <p>PT – 5.7- voda</p>
	2.3 Optika	<ul style="list-style-type: none"> žák využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh žák rozhodne ze znalosti rychlosti světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici nebo od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami 	<ul style="list-style-type: none"> šíření světla, rychlost světla, paprsek, jak vidíme barvy stín a polostín odraz světla, zákon odrazu, zrcadla lom světla, zákon lomu, spojky a rozptylky optické přístroje, lidské oko, brýle, fotoaparát, lupa, mikroskop, dalekohled 	<p>Bi – lidské oko, princip vidění</p>
G3	3.1 Práce, energie	<ul style="list-style-type: none"> žák určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a zní určí změnu energie tělesa žák využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem žák využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh žák zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> mechanická práce a výkon práce na jednoduchých stojích pohybová a polohová energie vnitřní energie další druhy energie, přeměny energie zákon zachování energie 	<p>PT – 5.12 – energie</p> <p>PT – 5.13 – přírodní zdroje</p>
	3.2 Termika	<ul style="list-style-type: none"> žák předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty žák určí v jednoduchých případech teplo přijaté a odevzdané tělesem 	<ul style="list-style-type: none"> vnitřní energie a teplo, měření tepla šíření tepla vedením, prouděním a zářením teplotní roztažnost hospodaření s teplem změny skupenství tlaková výše a níže, studená a teplá fronta 	<p>PT – 5.8 – ovzduší</p>

			<ul style="list-style-type: none"> • meteorologické mapy, pasáty a monzuny • chladničky a mrazničky • vaření, pečení, grilování, mikrovlnka, Papinův hrnec, zavařování 	
	3.3 Tepelné motory	<ul style="list-style-type: none"> • žák umí popsat funkci, základní vlastnosti a užití parního stroje a parní turbíny • žák charakterizuje jednotlivé druhy spalovacích motorů, jejich vlastnosti, odlišnosti od ostatních a užití 	<ul style="list-style-type: none"> • přeměna tepla v práci • parní stroj, parní turbína • spalovací motory – čtyřdobý benzinový, Dieselův, dvoudobý • proudový a raketový motor 	
	3.4 Elektřina	<ul style="list-style-type: none"> • žák rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí • žák rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností • žák využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů • žák zapojí správně polovodičovou diodu 	<ul style="list-style-type: none"> • atomy a ionty • elektrický proud, napětí a odpor – jejich jednotky a měření • Ohmův zákon • paralelní a sériové spojení rezistorů • elektrická energie • vedení proudu v kapalinách a plynech • polovodiče 	
	3.5 Jaderná fyzika	<ul style="list-style-type: none"> • žák zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí • žák popíše základní děje v jádru atomu 	<ul style="list-style-type: none"> • děje v jádru, stavba atomu • α, β a γ přeměny, poločas rozpadu • radioaktivní záření, prostupnost materiálu, detekce záření, účinky a využití záření • jaderná elektrárna 	<p>Bi – ochrana před radioaktivním zářením</p> <p>D – vývoj jaderných zbraní za a těsně po 2. světové válce</p> <p>PT – 5.16 – průmysl a životní prostředí</p>
G4	4.1 Fyzikální veličiny a jejich měření	<ul style="list-style-type: none"> • žák využívá s porozuměním základní veličiny a jednotky • žák rozliší základní a odvozené veličiny a jednotky, převádí jednotky • žák změří vhodnou metodou určené veličiny • žák zpracuje měření, stanoví správně výsledek měření • žák rozlišuje skalární a vektorové veličiny 	<ul style="list-style-type: none"> • fyzikální veličiny a jejich měření • soustava fyzikálních veličin a jednotek – mezinárodní soustava jednotek SI, její struktura a účel • absolutní a relativní odchylka měření • skalární a vektorové veličiny a operace s nimi • významní světoví a evropští fyzici 	<p>M – převody jednotek, vektorová algebra</p>

	4.2 Mechanika hmotného bodu	<ul style="list-style-type: none"> • žák využívá abstraktní představy hmotného bodu při řešení fyzikálních problémů • žák rozlišuje inerciální a neinerciální vztažné soustavy a využívá je při popisu fyzikálních dějů • žák klasifikuje pohyby a využívá základní kinematické vztahy pro jednotlivé druhy pohybů • žák určuje v konkrétní situaci působící síly a jejich výslednici • žák využívá NZ při popisu fyzikálních dějů, aplikuje ZZ 	<ul style="list-style-type: none"> • kinematika pohybu – vztažná soustava, poloha, změna polohy hmotného bodu, rychlost a zrychlení • dynamika pohybu – síla, setrvačná hmotnost, hybnost, změna hybnosti, NZ • inerciální a neinerciální soustava • druhy sil • smykové tření, třecí síla 	M – výpočet neznámé ze vzorce, lineární a kvadratické funkce, řešení kvadratických rovnic Tv – podmínky pro pohyb na nakloněné rovině (lyže, sáňky)
	4.3 Práce a energie	<ul style="list-style-type: none"> • žák určuje dráhový účinek síly • žák uvádí souvislost mechanické energie s prací • žák aplikuje zákony zachování 	<ul style="list-style-type: none"> • mechanická práce, výkon • mechanická energie a jejich vzájemné přeměny 	M – vektorová algebra